

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Etelä-Savossa ja koko maassa pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Neljä kymmenestä Etelä-Savossa toimivasta yrityksestä odottaa suhdannenäkymien paranevan ja viisi prosenttia heikkenevän oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Viime kevään tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet.

Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja tuonnin arvon osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat huonommat kuin koko maassa. Liikevaihdon, investointien arvon, tuotekehityspanostusten ja vakavaraisuuden osalta alueella toimivat pk-yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman heikompi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa nyt lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004.

Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne ja yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat työn sivukulut sekä muut resurssitekijät. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 2 prosentilla ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Etelä-Savossa 13,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Savon pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja rakennuksiin. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset aikovat investoida keskimääräistä enemmän tutkimukseen ja tuotekehitykseen, rakennuksiin sekä henkilöstön koulutukseen.

Ulkoista rahoitusta on Etelä-Savossa 60 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 64 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Etelä-Savossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa myös joka neljäs alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja 69 prosentilla ja Finnveran lainoja ja takauksia 31 prosentilla.

Etelä-Savossa 6 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän ja 5 prosenttia vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri maksuhäiriöiden lisääntyvän kuin keväällä 2004.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-27.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Etelä-Savon osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% \Rightarrow saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakamaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

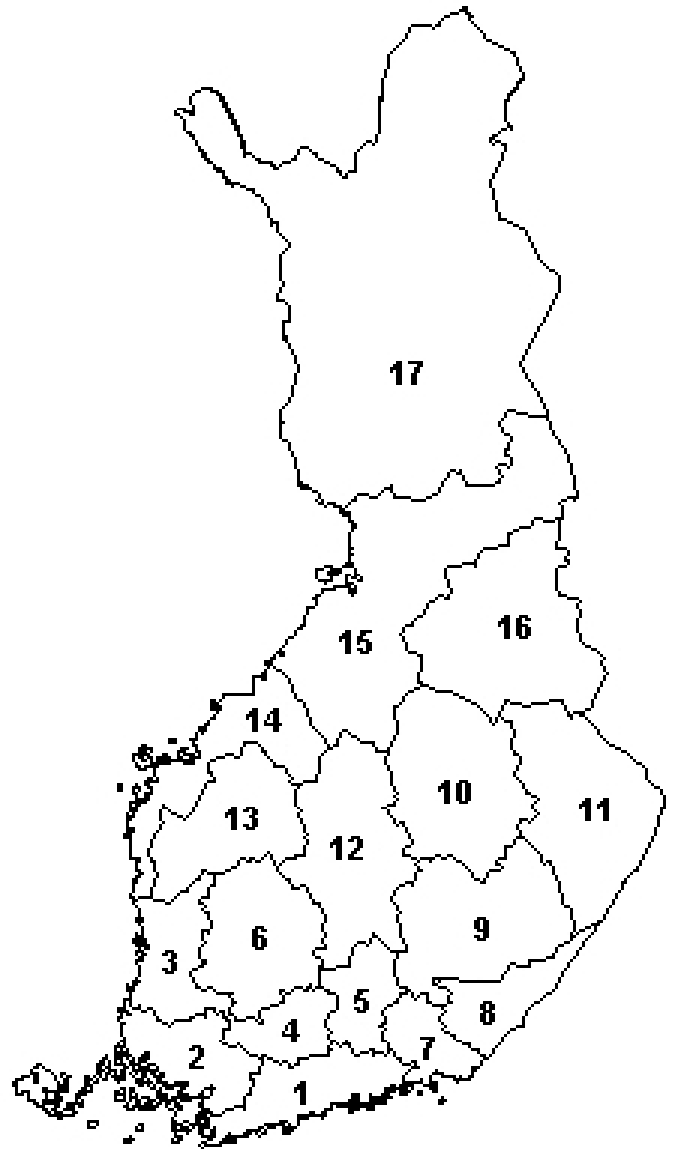
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	ETELÄ-SAVO	97	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	22	23%
	Rakentaminen (TOL: 45)	20	21%
	Kauppa (TOL: 50-52)	25	26%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	30	31%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	49	51%
	5 - 9 henkilöä	25	26%
	10 - 19 henkilöä	14	14%
	20 - 49 henkilöä	4	4%
	50 + henkilöä	5	5%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	24	25%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	18	19%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	23	24%
	1,50 + milj. euroa	19	20%
	Ei vastausta	13	13%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	8	8%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	42	43%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	35	36%
	Ei kasvutavoitteita	10	10%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	2%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	79	81%
	Kyllä	18	19%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	74	76%
	1996 - 2000	10	10%
	2001 - 2004	13	13%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	72	74%
	Palkattu toimitusjohtaja	19	20%
	Muut	6	6%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

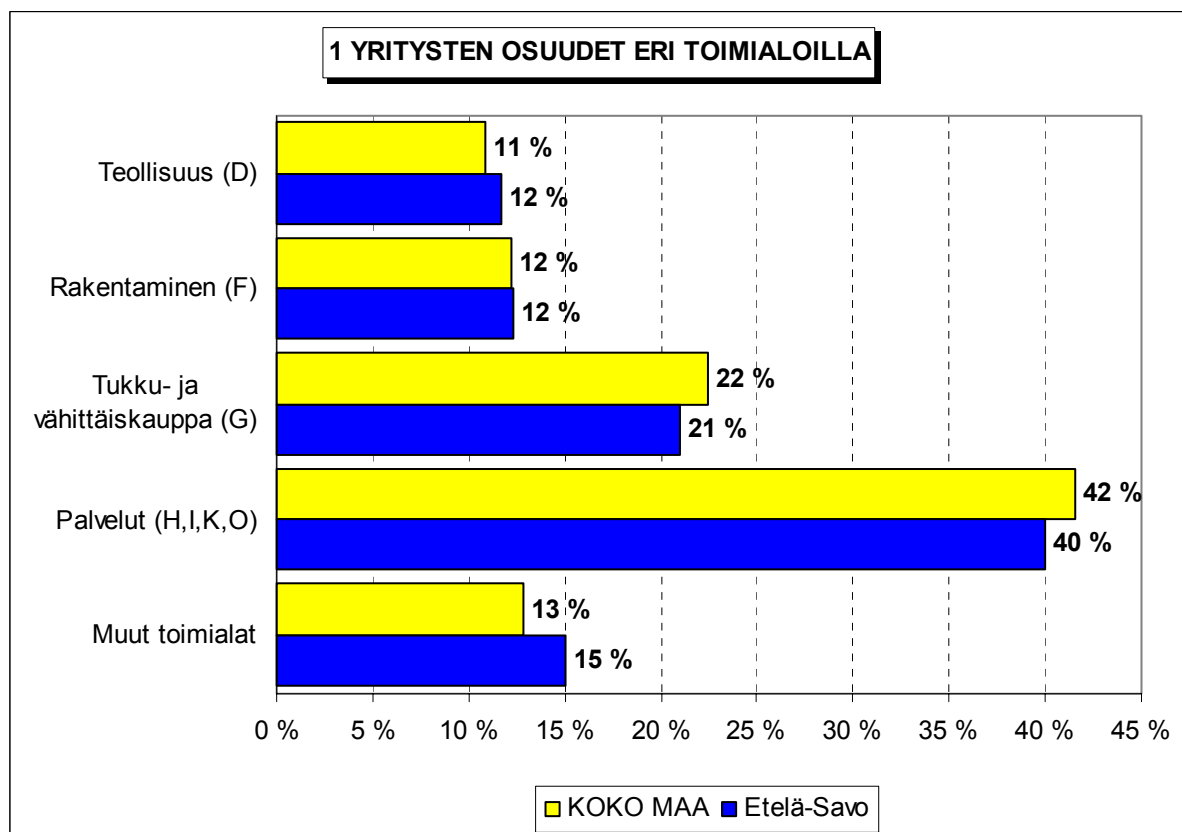

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Etelä-Savon ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä. Näistä yrityksistä 6800¹ toimi Etelä-Savossa. Etelä-Savossa on palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Teollisuudessa, rakennusalalla ja tukku- ja vähittäiskaupan alalla toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Etelä-Savossa lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

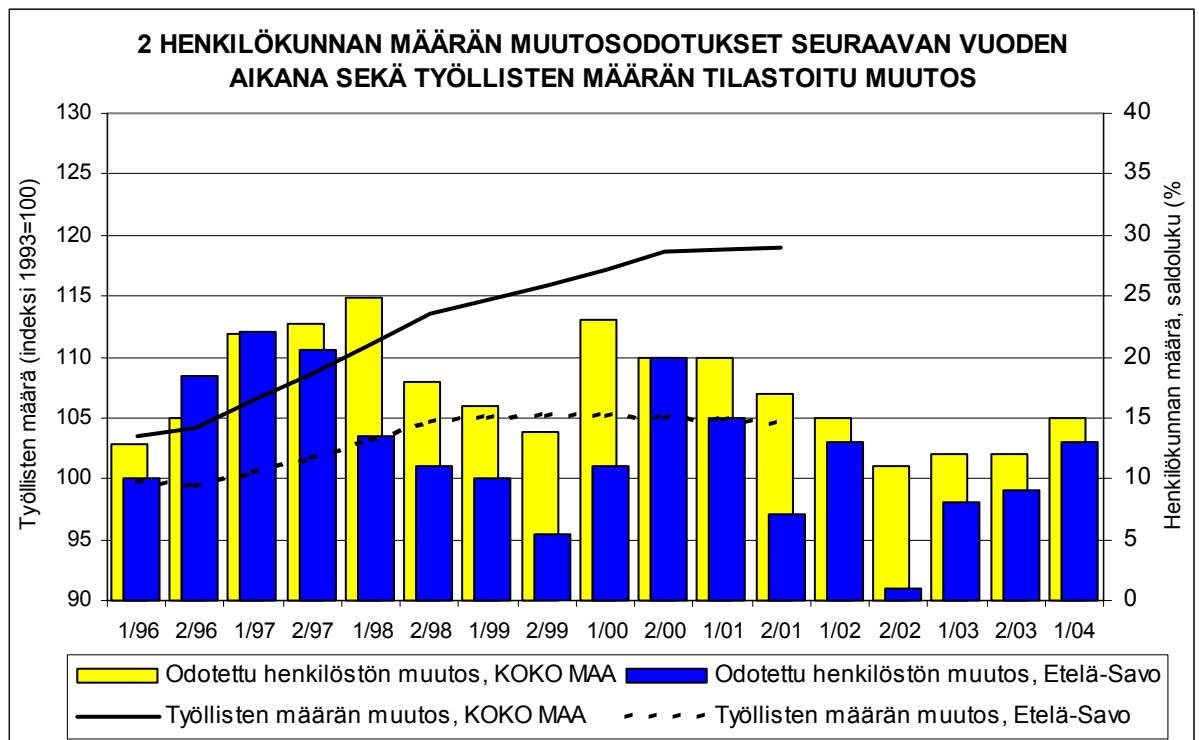
Etelä-Savossa olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 28500 henkilöä². Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja Etelä-Savossa 10,4 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Etelä-Savo	16	80	4	12

Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella hieman matalampi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa nyt lähes samalla tasolla kuin keväällä 2004 (saldoluku +13%). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät lähes samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli koko maassa +15 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Etelä-Savon työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Etelä-Savon pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

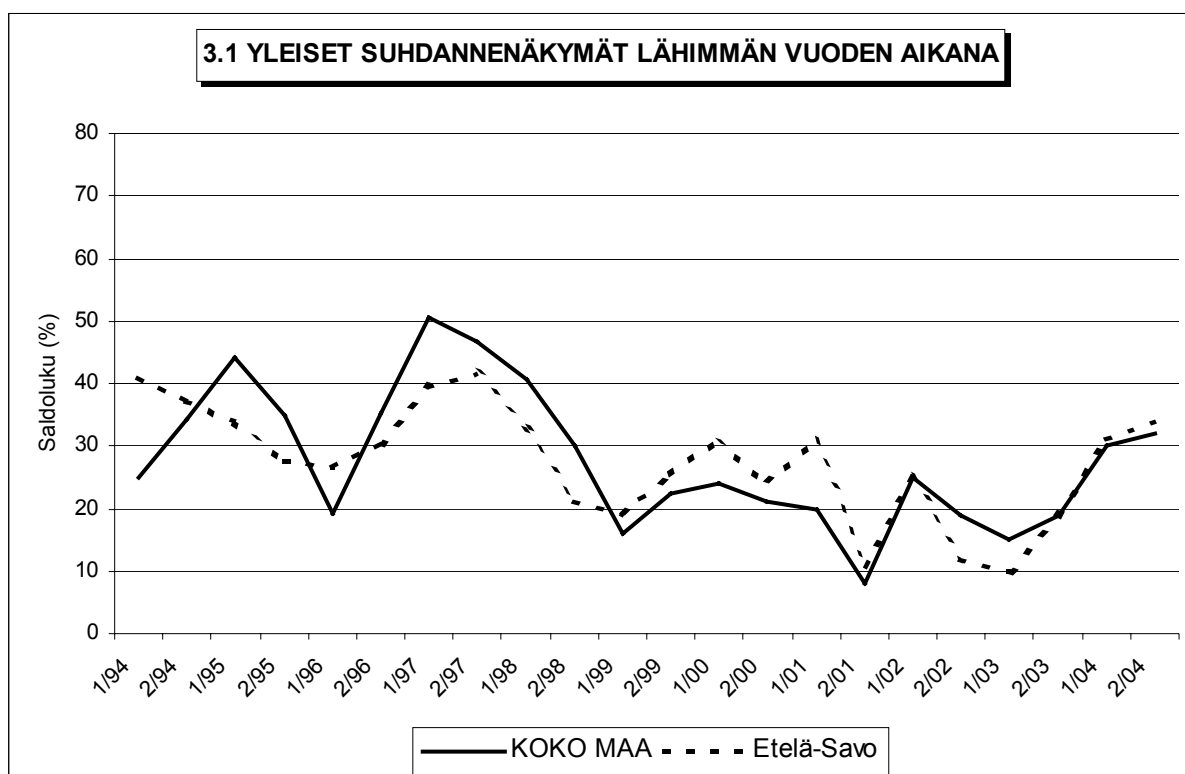
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee	Pysyy ennallaan	Huononee	Saldoluku
	%	%	%	%
KOKO MAA	39	54	7	32
Etelä-Savo	39	56	5	34

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden paranevan lähimmän vuoden aikana Etelä-Savossa ja koko maassa oman yrityksen kannalta. Neljä kymmenestä Etelä-Savossa toimivasta yrityksestä odottaa suhdannenäkymien paranevan ja viisi prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana. Saldoluvun mukaan ovat alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät hieman paremmat kuin koko maassa keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Viime kevään tilanteeseen verrattuna ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana parantuneet ja suhdannenäkymät ovat nyt hieman paremmat kuin koko maassa.

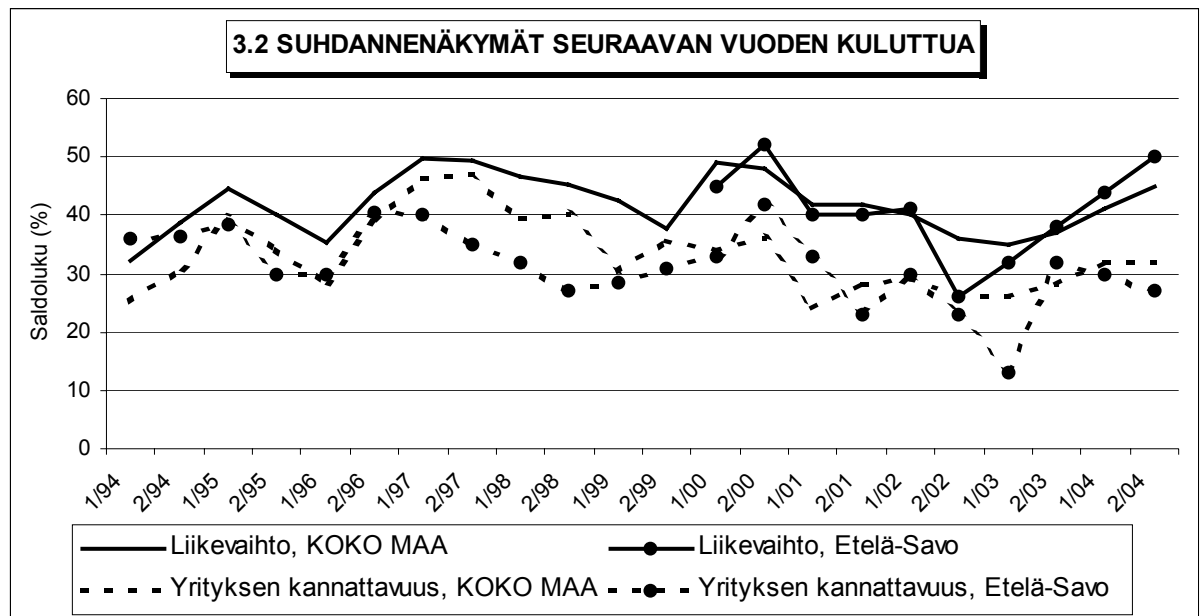
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehitys-panostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Etelä-Savo								
Suurempi	53	27	27	10	5	40	37	44
Yhtä suuri	43	67	69	90	95	53	54	52
Pienempi	4	5	4	0	1	7	9	4
Saldoluku (%)	49	22	23	10	4	33	28	40

Koko maan ja Etelä-Savon pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Yrityksen kannattavuuden ja tuonnin arvon osalta alueen pk-yritysten suhdannenäkymät ovat huonommat kuin koko maassa. Liikevaihdon, investointien arvon, tuotekehitys-panostusten ja vakavaraisuuden osalta alueella toimivat pk-yritysten suhdannenäkymät ovat paremmat kuin keskimäärin koko maassa.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Etelä-Savossa parantuneet kevään 2004 tilanteeseen verrattuna. Yrityksen kannattavuuden osalta ovat Etelä-Savossa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät nyt hieman heikommät kuin viime keväänä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

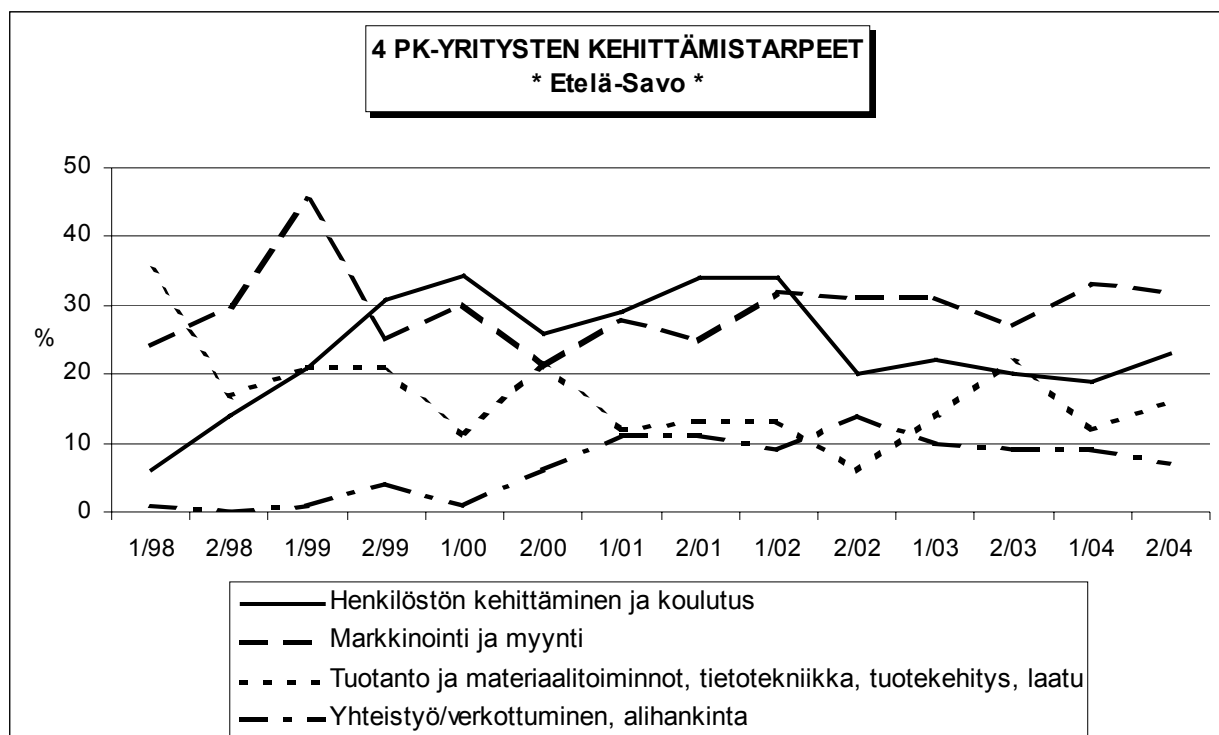
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Johtaminen	4	7
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	23
Markkinointi ja myynti	33	32
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	5
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	16
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	7
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Muu	1	0
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	7

Etelä-Savon pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten alueen pk-yrityksillä on kehittämistarvetta henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna henkilöstön kehittämisen ja kouluttamisen sekä tuotannon, materiaalitoimintojen, tietotekniikan, tuotekehityksen ja laadun kehittämistarve Etelä-Savossa on lisääntynyt.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

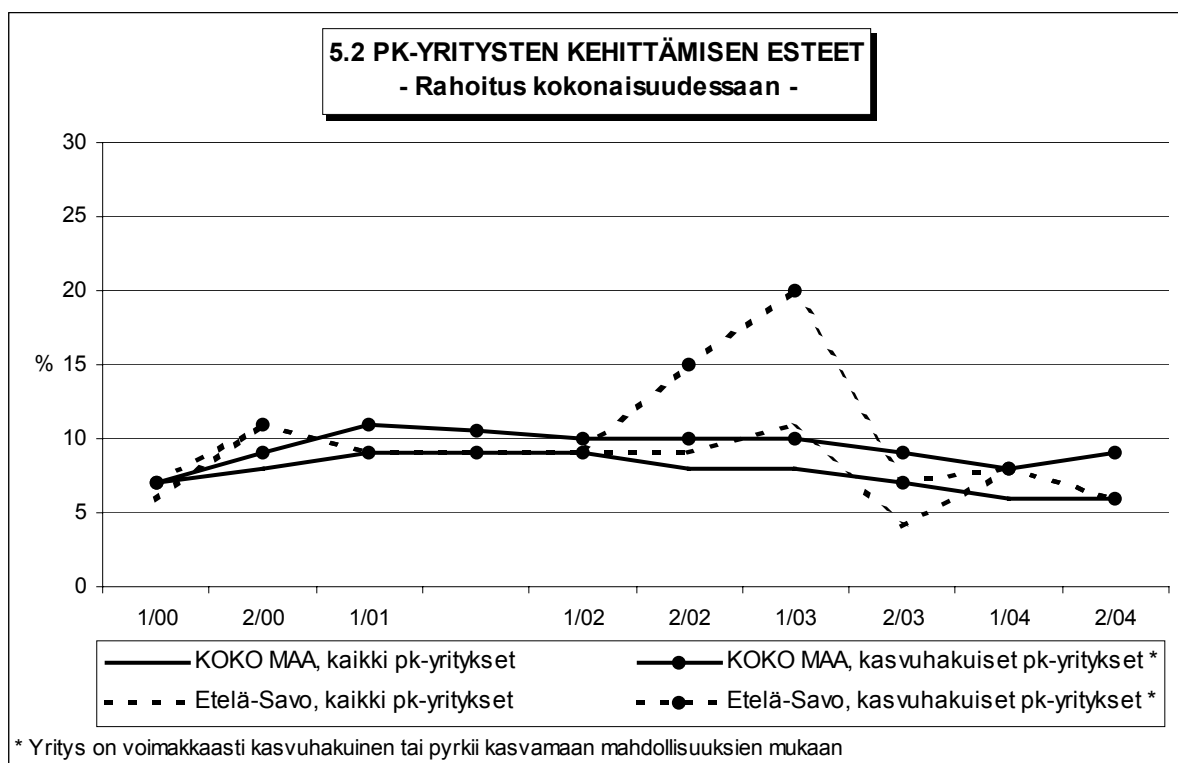
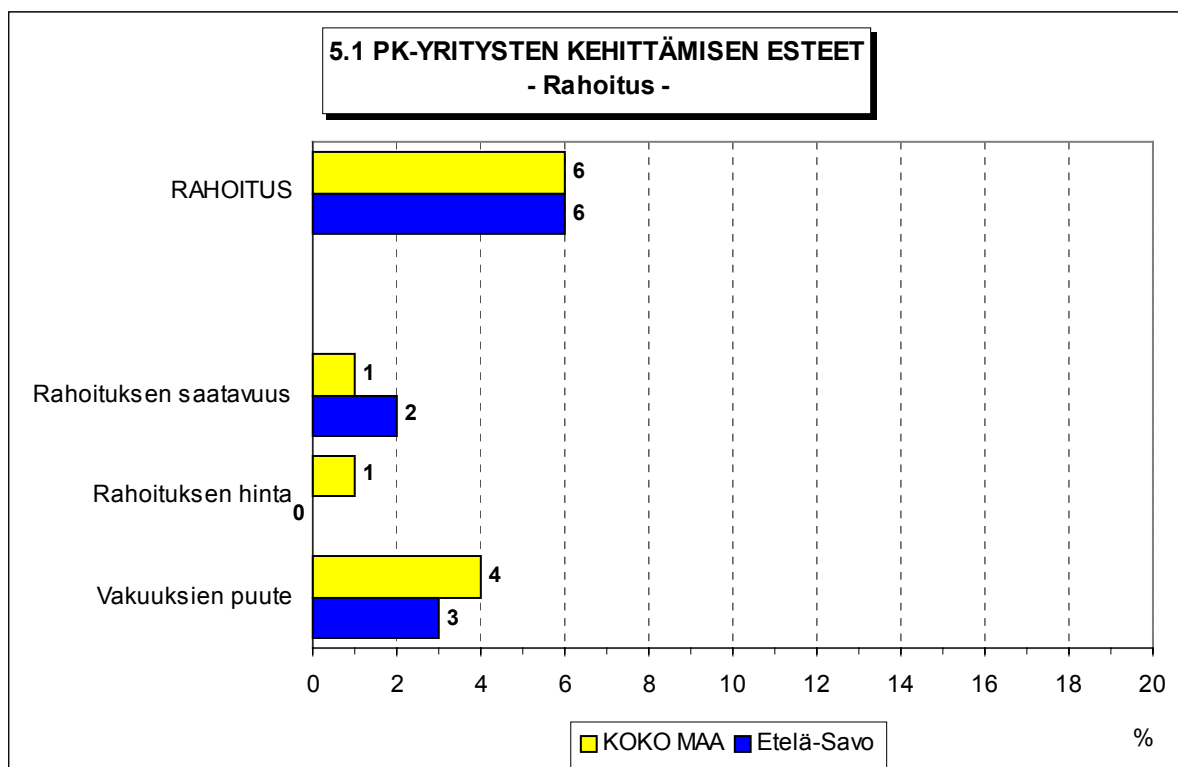
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Etelä-Savo
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokratia	2	3
työlainsäädäntö	1	1
työehtosopimukset	0	0
muu sääntely	1	2
KUSTANNUSTASO	11	11
verotus	3	2
palkkataso	2	0
työn sivukulut	5	6
muut tuotantokustannukset	2	4
KILPAILUTILANNE	24	29
kireä kilpailutilanne	17	25
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	0
markkinoita vääristävät tuet	0	0
harmaa talous, konkurssit jne.	1	0
kysynnän riittämättömyys	3	2
RAHOITUS	6	6
rahoituksen saatavuus	1	2
rahoituksen hinta	1	0
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	16	15
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	3
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	2
toimitilat	1	2
koneet ja laitteet	0	2
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	7
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	19
MUUT TEKIJÄT	5	3
EI OSAA SANOA	12	12

Etelä-Savossa pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat kireä kilpailutilanne ja yleinen suhdannetilanne/maailmantilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat työn sivukulut sekä muut resurssitekijät.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 6 prosentilla Etelä-Savon pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 2 prosentilla, ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Etelä-Savossa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen yhtä suureksi kehittämisen esteeksi kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Etelä-Savossa toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta samanlaisena kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

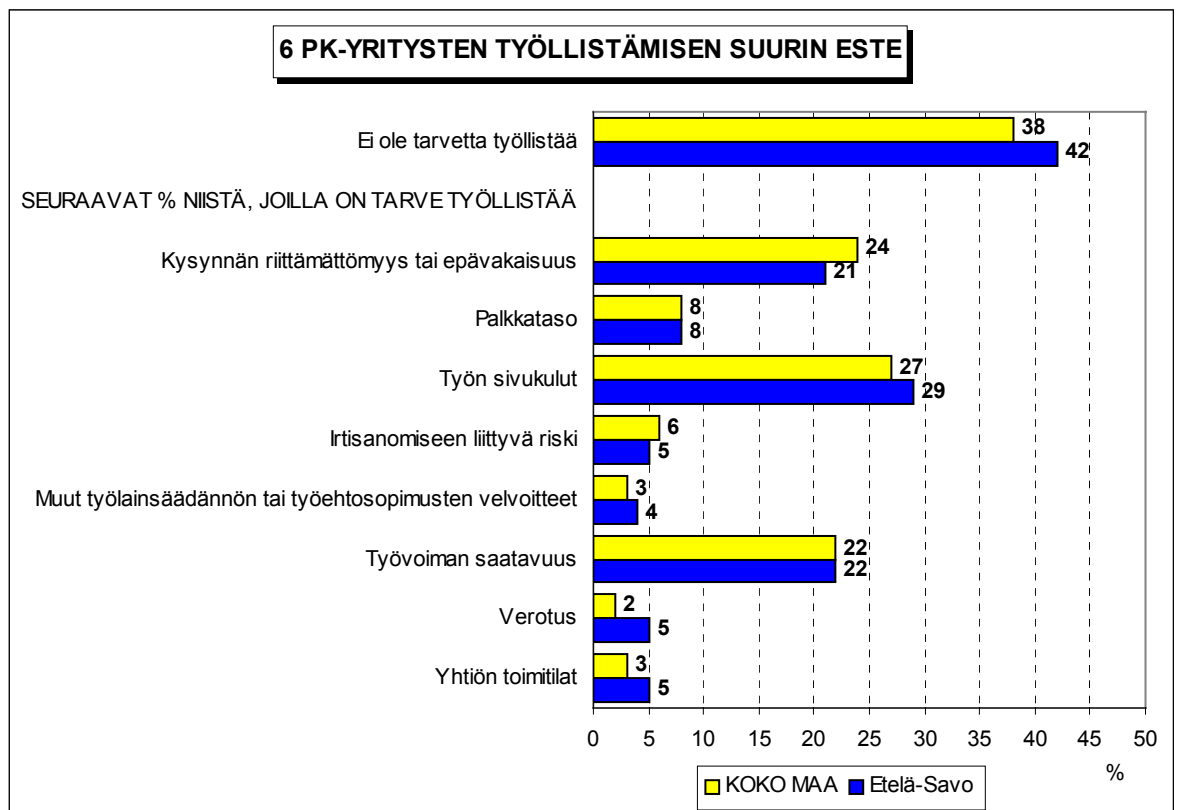
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Ei ole tarvetta työllistää	38	42
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	21
Palkkataso	8	8
Työn sivukulut	27	29
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	5
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	3	4
Työvoiman saatavuus	22	22
Verotus	2	5
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	5
Jokin muu	3	0

Etelä-Savon pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Alueella toimivat pk-yritykset pitävät koko maan pk-yrityksiä harvemmin kysynnän riittämättömyyttä tai epävakaisuutta työllistämisen esteenä. Muilta osin tulokset ovat samaa tasoa kuin koko maassa keskimäärin. Noin neljällä kymmenestä koko maassa ja Etelä-Savossa toimivalla pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

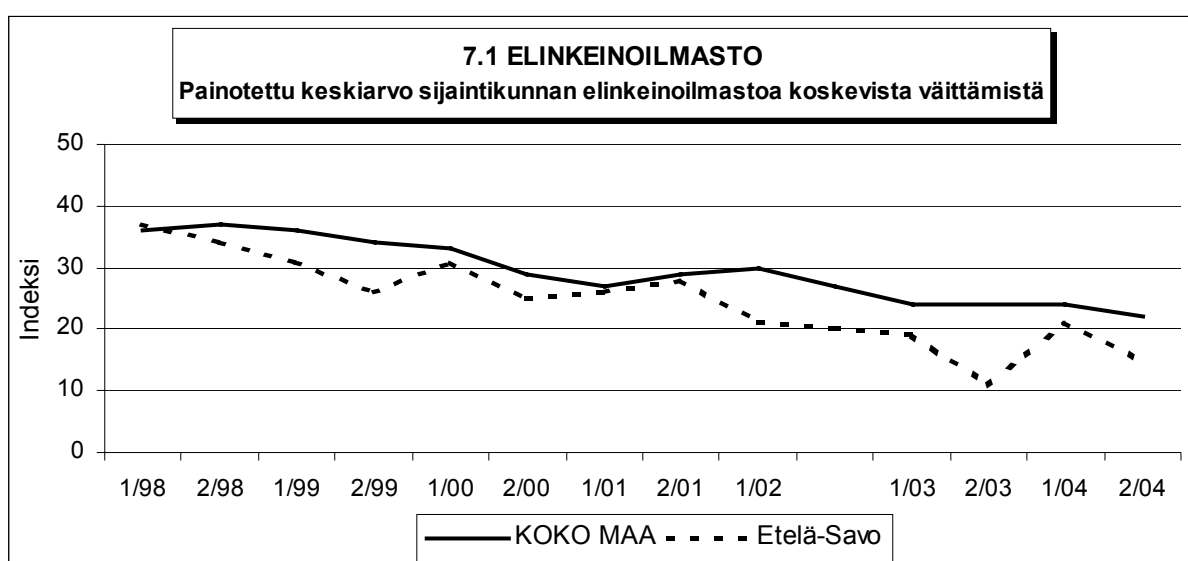
7 Elinkeinoilmasto

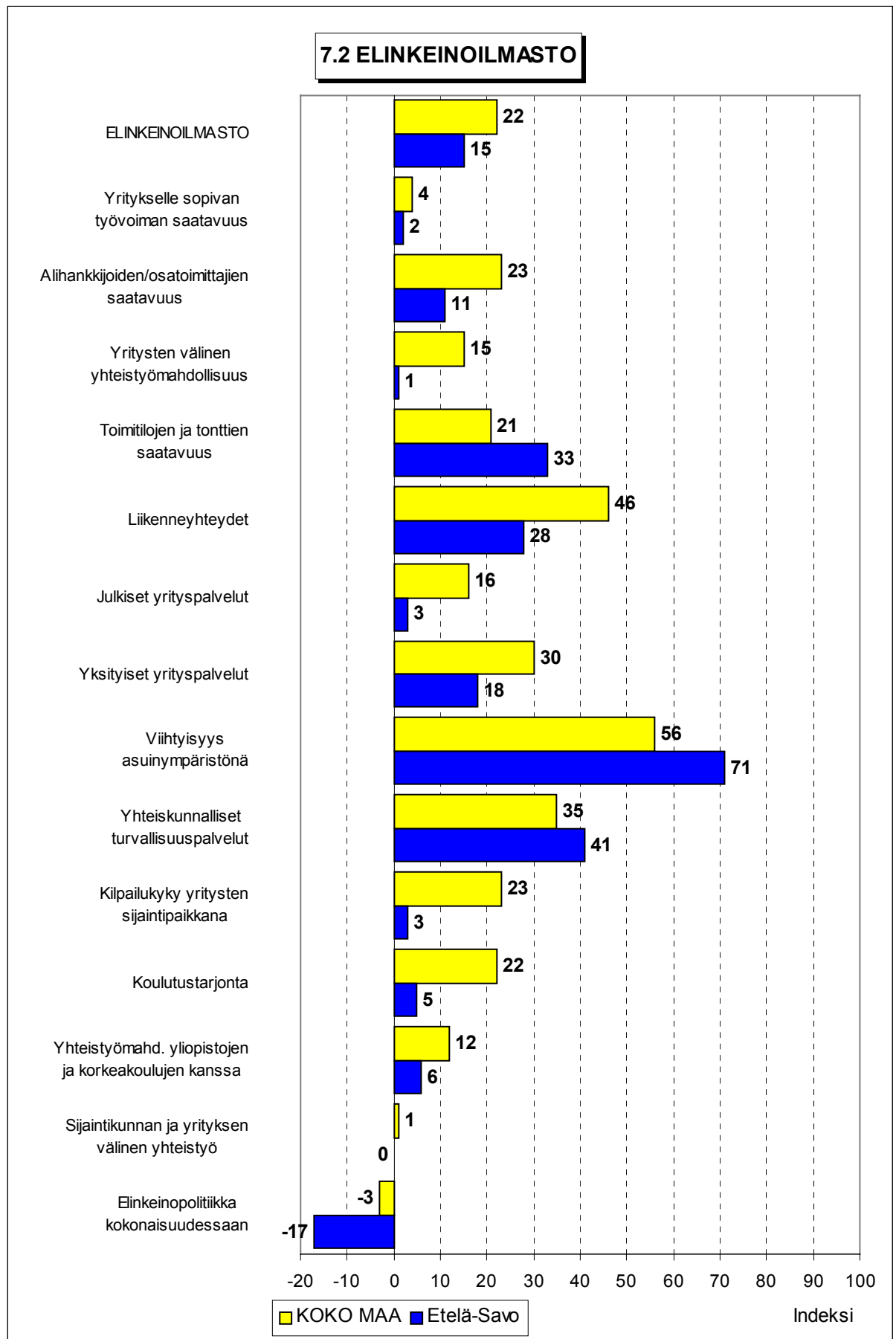
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Etelä-Savo
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	2
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	11
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	1
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	33
Liikenneyhteydet	46	28
Julkiset yrityspalvelut	16	3
Yksityiset yrityspalvelut	30	18
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	71
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	41
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	3
Koulutustarjonta	22	5
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	6
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	0
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-17
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	15

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Etelä-Savossa muuta maata tyytymättömiä. Tyytyväisimpiä alueen pk-yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä ja yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin. Tyytymättömiä ollaan elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan.

Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat toimitilojen ja tonttien saatavuuteen, yhteiskunnallisiin turvallisuuspalveluihin sekä viihtyisyyteen asuinympäristönä. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Etelä-Savossa laskenut kevään 2004 tilanteeseen verrattuna ja on nyt hieman parempi kuin syksyllä 2003.

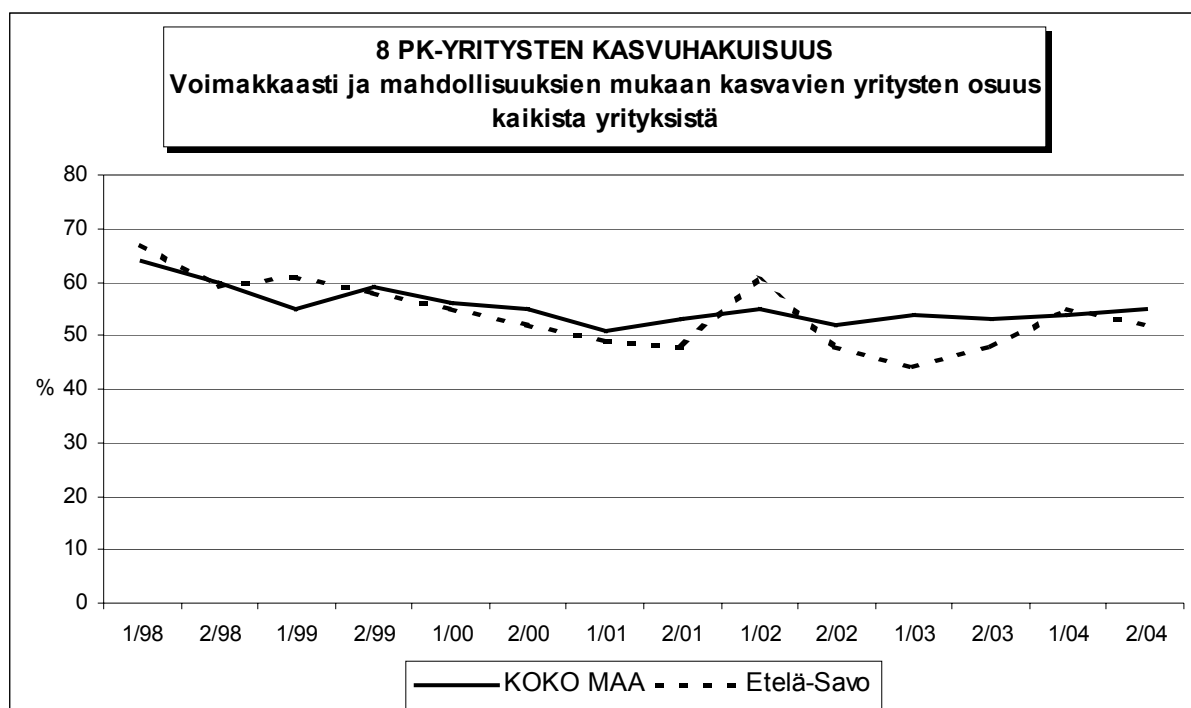
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	9
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	44
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	37
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	10	9
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	2

Etelä-Savossa on suhteellisesti jonkin verran enemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumisesta seuraavan vuoden aikana ennakoiti prosentti koko maan ja kaksi prosenttia Etelä-Savon pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä, seuraavaksi tärkeimpiä kasvukeinoja ovat uusien tuotteiden kehittäminen sekä yhteistyön lisääminen muiden yritysten kanssa.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Etelä-Savossa yhteensä 53 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on 55 prosenttia. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Etelä-Savossa nyt hieman pienempi kuin keväällä 2004.

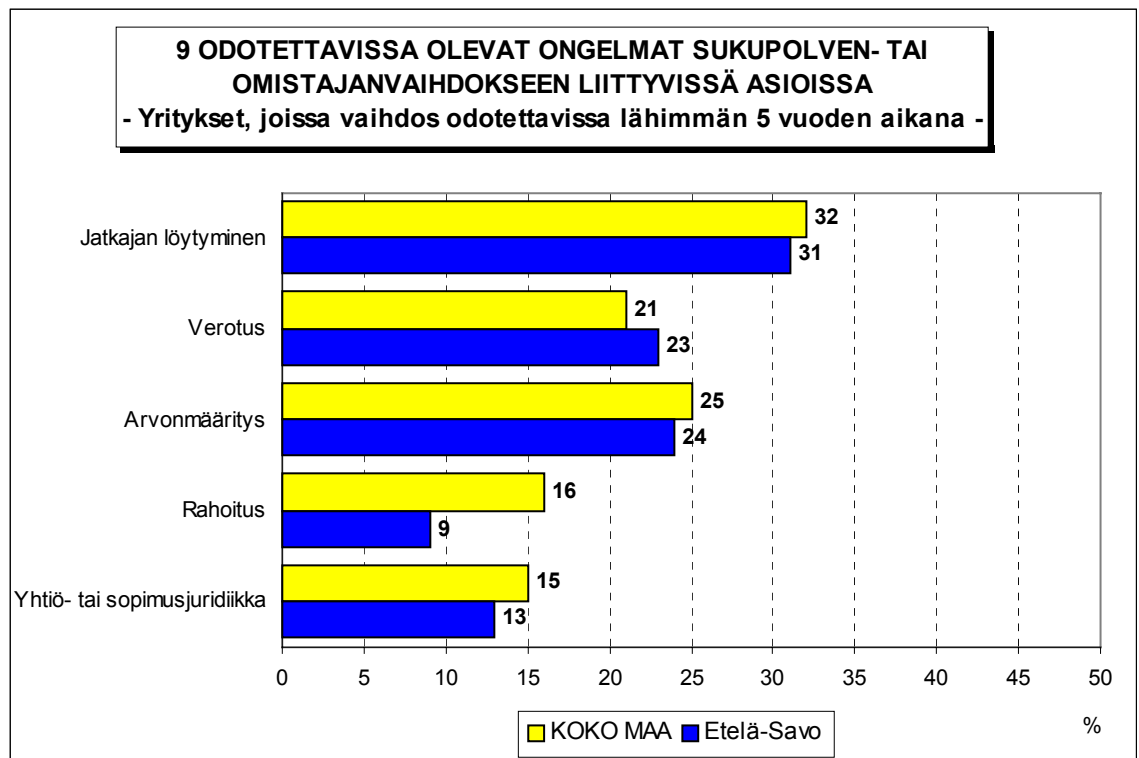
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	83
Kyllä	14	17
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	68
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	12
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	15
Ei osaa sanoa	9	5

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka kuudennessa Etelä-Savossa toimivassa pk-yrityksessä. Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut joka seitsemännessä pk-yrityksessä viimeisen viiden vuoden aikana.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä. Etelä-Savossa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa keskimääräistä useammin, alueen yrityksistä 27 prosenttia ilmoittaa, että sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän 5 vuoden aikana. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä.

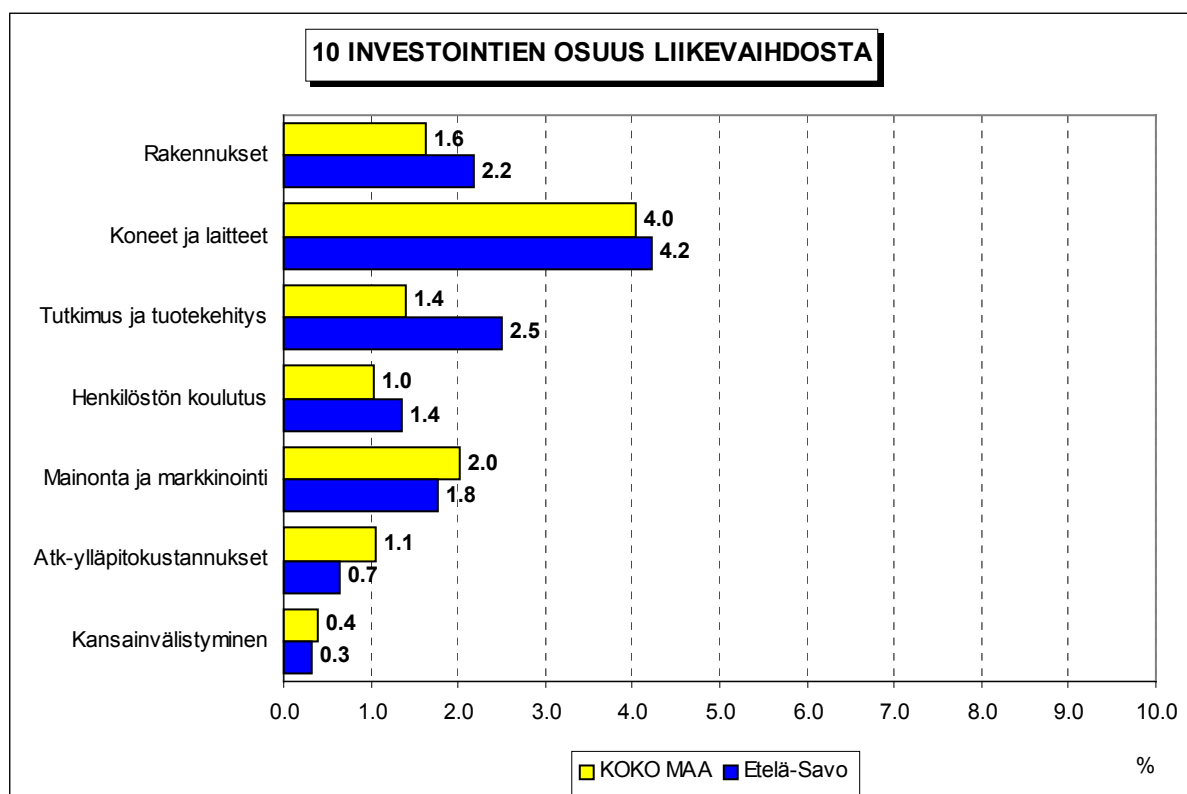

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Etelä-Savo %
Rakennukset	1.6	2.2
Koneet ja laitteet	4.0	4.2
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	2.5
Henkilöstön koulutus	1.0	1.4
Mainonta ja markkinointi	2.0	1.8
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	0.7
Kansainvälistyminen	0.4	0.3
YHTEENSÄ	11.5	13.1

Koko maan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 11,5 prosenttia ja Etelä-Savon pk-yritykset 13,1 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Eniten Etelä-Savon pk-yritykset investoivat koneisiin ja laitteisiin, tutkimukseen ja tuotekehitykseen ja rakennuksiin. Koko maan tilanteeseen verrattuna alueen pk-yritykset aikovat investoida keskimääräistä enemmän tutkimukseen ja tuotekehitykseen, rakennuksiin sekä henkilöstön koulutukseen.

11 Pk-yritysten rahoitus

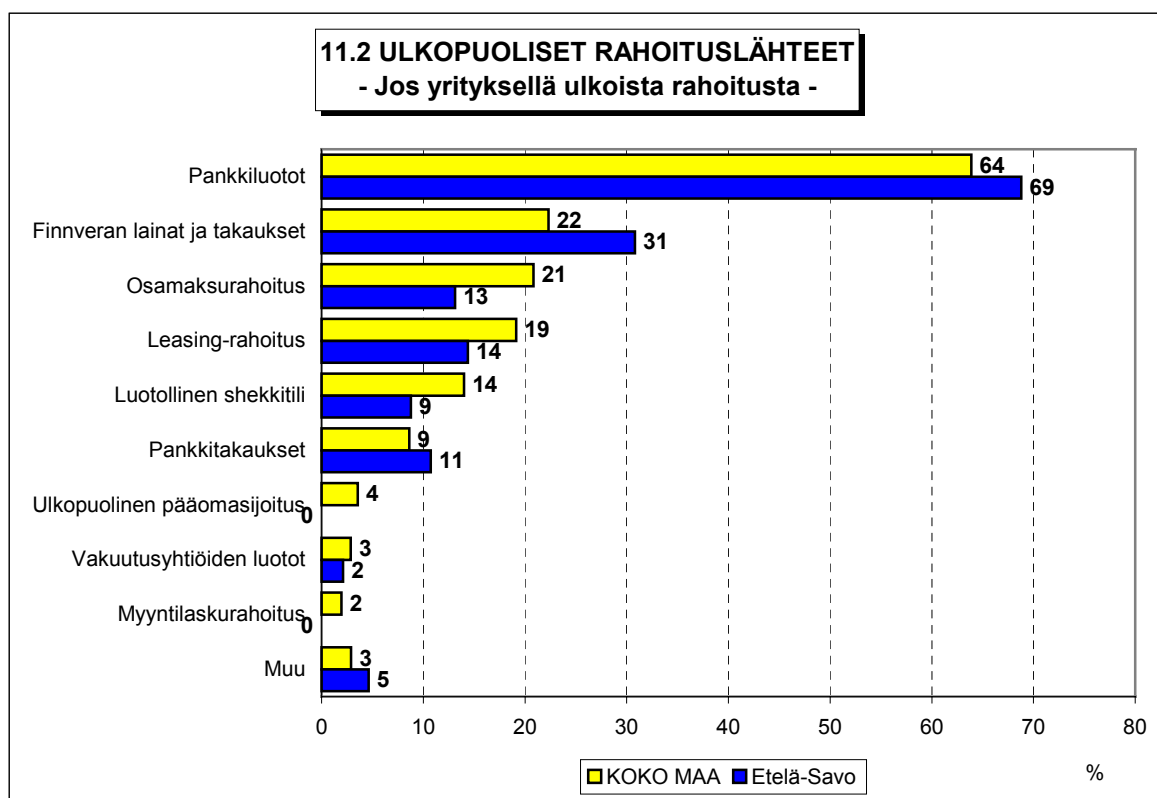
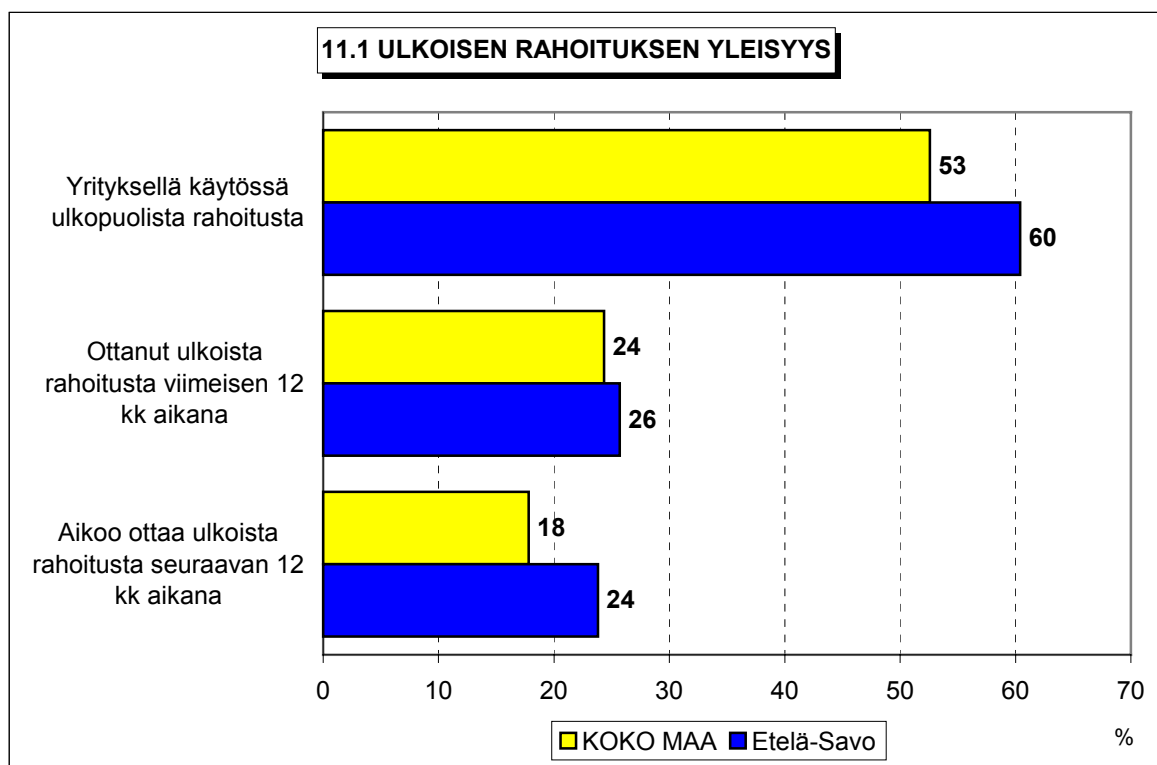
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

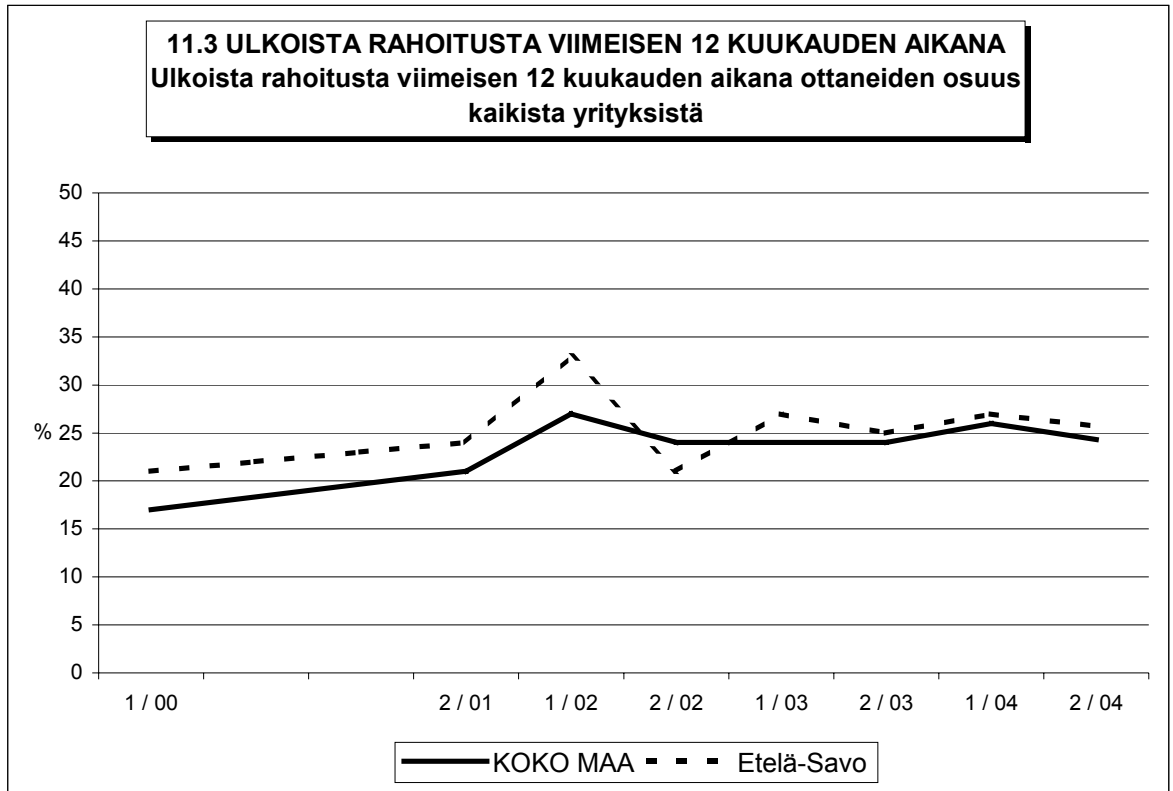
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	Kasvaa voimakkaasti tai mahdol- lisuuksien mukaan %	Ei kasvu- tavoitteita/ Pyrkii säilyttämään asemansa/ Toiminta loppuu %	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Etelä-Savo								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	60	69	51	57	75	63	63	14
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	26	34	17	27	20	27	27	0
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	24	28	19	22	32	22	33	0

Ulkoista rahoitusta on Etelä-Savossa 60 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 64 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Etelä-Savossa toimiva pk-yritys ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa myös joka neljäs alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja 69 prosentilla ja Finnveran lainoja ja takauksia 31 prosentilla.

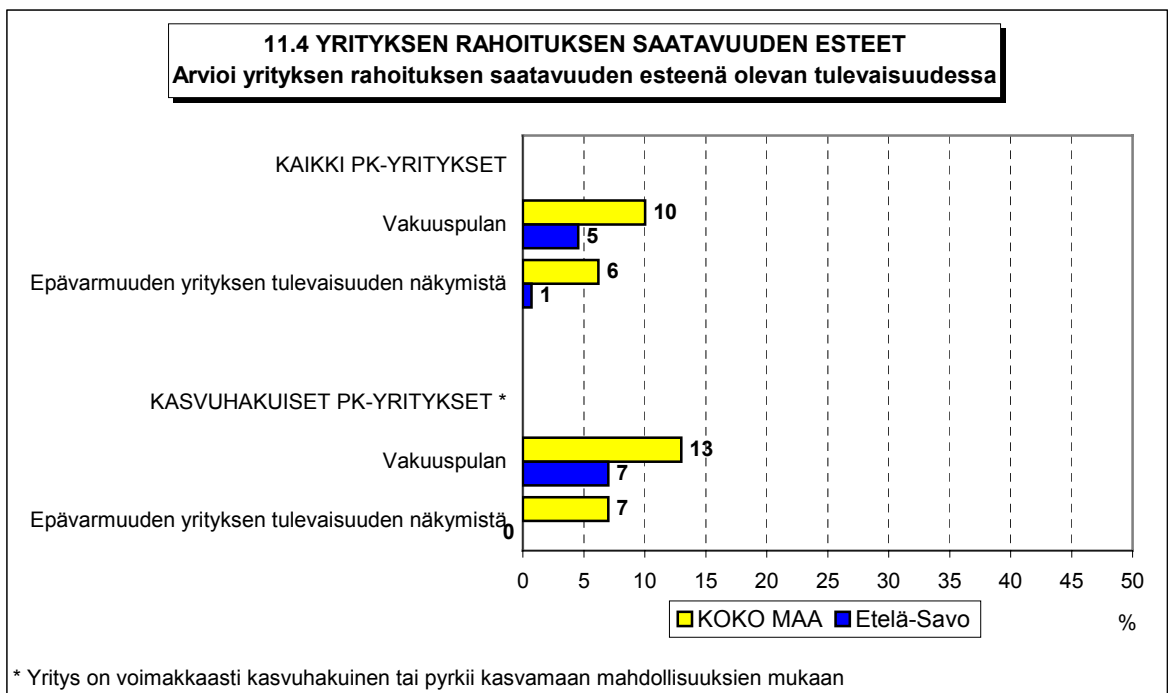
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 5 prosenttia Etelä-Savon ja 10 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan prosentti Etelä-Savon ja 6 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Etelä-Savossa kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan jonkin verran suuremman esteen yrityksen rahoituksen saatavuudelle kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

Etelä-Savossa 6 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 5 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri maksuhäiriöiden lisääntyvän kuin keväällä 2004.

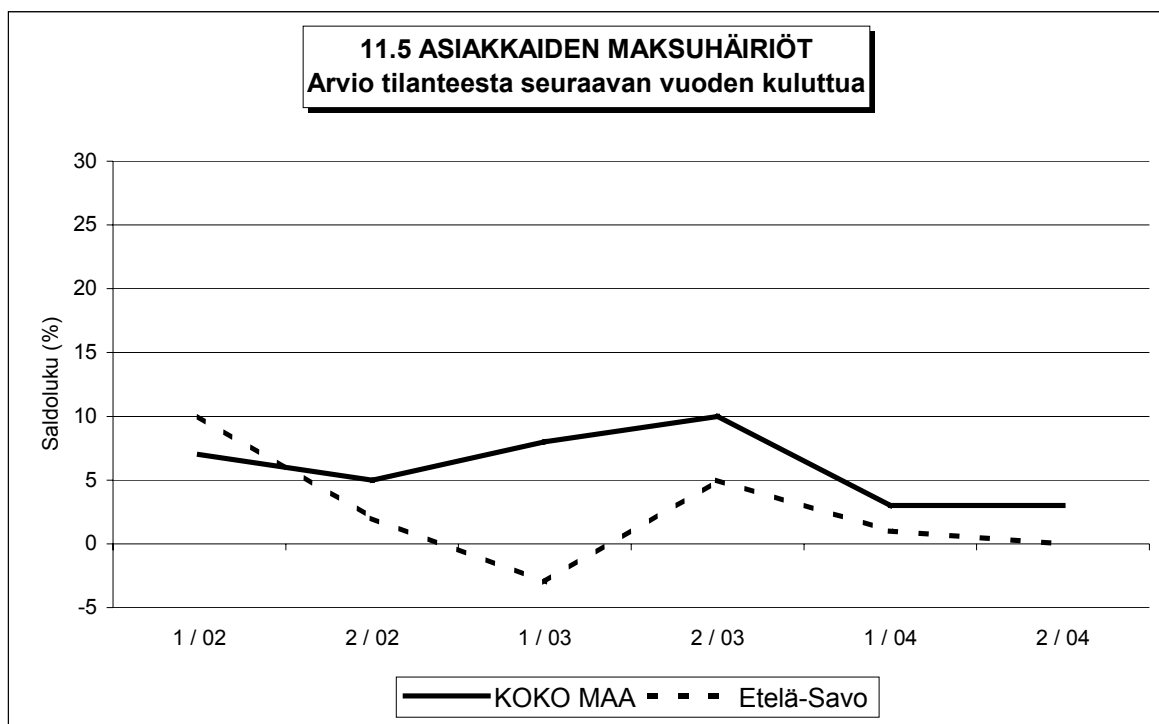

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

* Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkätie 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi